Abiturientid, ärgake!

18 years ago- 11.03.2008 By AM

(Arvutimaailm 1-2/08)

Merlis Nõgene

Tamm-tamm-tamm kajavad jooksusammud mööda hilispärastlõunaselt vaikset koolimaja. Väljas kisub pimedaks. Viimase piirini viidud rohelises T-särgis koristaja viskab harjavarre demonstratiivselt maha, andes sellega sõnatult, kuid ühemõtteliselt märku, et mida ma siin vuntsin, kui see loomaaed oma tormamist ei lõpeta!

Päev algas rutakalt. Pakk banaanimahla kaasa, jope selga ja õues ootab [digi] peatoimetaja Henrik Roonemaa, et sõita koos Haapsalu Gümnaasiumisse. Täna on seal Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu (ITL) roadshow järjekordne peatuspaik. Varem on käidud Võrus, Pärnus ja Kohtla-Järvel, talve jooksul ootab ees veel rida koole. Ülesanne on abiturientidele näidata, et IT ei ole pikad patsid poiste peas, kustunud pilgud elututel koodiridadel, soodumus ülekaalulisuseks ja puuduv eraelu. IT on hoopis lõbus, huvitav, lihtne, tasuv ning kui mitte kõikjal, siis vähemalt igal pool. Nii peaksid vist noored IT-d tajuma.

Keskpäeva paiku kooli aula ukse taha jõudes kostab seest lapsi kamandav õpetaja. Sellise tooniga pedagoog poleks kindlasti lapsepõlves mu lemmik olnud. “Päkapikula on üks imepõnev maa, kuid ärge reeglit rikkuge, see maa on päkapikkude...” laulavad mudilased. Vara veel IT-d teile promoda!Kõne ITL-i projektijuhile tõestab, et oleme siiski õige ukse taga ning lisaks rütmikatunnile on saalis ka roadshow korraldusmeeskond. Suur ekraan on lavale üles tõmmatud ning aulaklaveri kõverale kaanele on laotud rida sülearvuteid. Projektijuht Alvar Nõuakas timmib kaugjuhitavat mudelautot, mille katusele on kinnitatud veebikaamera. Seda, mida auto oma “silmaga” näeb, saab näidata otseülekandena suurel ekraanil.

Ettevalmistused käivad

Õige pea saab Henrik saali tagaotsas mudilastega müttavalt õpetajalt noomituse. Ta on haaranud projektori oma võimusesse ja kuvab lõbusaid animatsioone YouTube’ist. Lapsed ei huvitu enam päkapikutantsu õppimisest, vaid vahivad, kuidas mingi roheline käte ja jalgadeta multikategelane laulab (“Silly Songs with

Elves”). Märkus võetakse arvesse ja multikavaatamise lõbu rütmikatunnis jääb üürikeseks. Järgnevad katkendid Ühendriikide valitsuskanalist C-SPAN ei köida mudilasi karvavõrdki.

Ürituse alguseni on veel aega. Muidu nutuses materiaal-tehnilises seisus olevas koolimajas on saalis traadita internet. Kontrollin kooli kodulehte – tänase propagandaürituse kohta pole ridagi. No saab siis imet näha, kas keegi üldse tuleb, sest vastupidiselt mu ootustele on koosviibimise algus seatud tundidevälisele ajale, mis peaks osavõtuaktiivsusele automaatselt oma negatiivse märgi jätma.

Tund enne ürituse algust saabub moodsa Canoni kaameraga õpetaja, kes teeb koolile videot. Ei ole veel midagi jäädvustamisväärset.

“Organiseerimine on olnud väga hea, koolipere on olnud innukas ja meeskondi rohkem kui auhindu,” kostab orgkomitee ridadest. Hiljem selgub, et mingeid meeskondi pole olemaski, aga hetkel seda veel ei teata.

Kaua see kestab?

20 minutit noorte eeldatava saabumiseni. Veel mõned harjutustiirud kaugjuhitava autoga.4 minutit enne täistundi saabub esimene salk. Ei pane imestama, et kohe heidetakse saali etteotsa ka esimene ja kõige olulisem küsimus: “Kaua see kestab?” Kuuldes oletatavat lõpukellaaega, kostub kohe ka eneseõigustus: “Ma ei pea siin niikaua istuma, mul on tund ette tehtud.” Diip. Kui sulle endale su tulevik korda ei lähe, miks peaks siis teistelegi minema. Mine kogu parem reidis feimi.

Pika hambaga kohale ilmunud noorte hirmud saavad tõeks ning roadshow algus ei ole just ülearu ligitõmbav. Ilma igasuguse teresõnata käivituvad katkendid mingist pooltuntud näitlejatega filmist, kus Microsofti tooteid näidatakse moodsa äritegevuse lahutamatute osadena. Lisaks veel kimbuke muid IT-promovideosid.

Loen kokku 70 noort ja mõned õpetajad, kes selle veerandtunni vapralt vastu peavad. Siis näeb sõiduplaan ette Henriku kõne. Ta räägib, et varsti tuleb otsustada, mida oma tulevikuga peale hakata ja et ITL käib 18-s koolis ja hetkel ollakse neljandas. Kusjuures nimekirja kuuluvad ainult kõige lootustandvamad koolid.

“Tean, et te kardate IT-d õppida, kardate matemaatikat, programmeerimist ja et IT-s on imelikud inimesed. Tõestame, et me ei ole igavad inimesed ja seal võib täiesti huvitav olla ja hästi ka teenida,” lubab Henrik.

“Käsi püsti, kellel on reidi konto?” alustab Henrik koomasse langeva publiku reanimeerimist. Käed venivad püsti.

“Võrus oli paar korda rohkem inimesi, aga keegi ei tõstnud kätt püsti,” tähendab Henrik. “Käsi püsti, kes teab, et läheb IT-d õppima?” Mitte üks käsi ei tõuse. Või siis et lootustandev kool. “Käsi püsti, kes plaanib vähemalt reaalala minna õppima,” proovib Henrik valimit laiendada. Kerkib üks käsi. Kas tõesti on siit tulemas kaks klassitäit müügimehi, kassapidajaid, baaridaame, haldusjuhte ja rahvusvahelisi ärikorraldajaid? Innovatiivse ja teadmistepõhise tulevikumajanduse seisukohalt suht mõttetuid uduheeringaid, kes võivad küll ajada ilusat juttu ja määrida pabereid, kuid reaalselt midagi valmis teha ei suuda? Kus on inseneride, teadlaste ja novaatorite taimelava? “Kas siin on keegi, kellele üldse meeldib matemaatika, füüsika, keemia?” teeb Henrik viimase meeleheitliku katse. Ehk umbes 7–8 kätt vilksatab üle saali siin-seal hetkeks üles.

Lendavad T-särgid aitavad

OK, kümnendik. Kas või nende nimel ja kuna juba tuldud on, siis minnakse päevakorraga edasi ning esinema asub Ivo Suursoo Columbus IT-st. Ülesanne pole lihtne – saalis on kustunud pilgud ja tardunud kehad, käed põsakil. Kas tõesti on reidi konto ainus asi, mis neid IT-maailmas sütitada suudab? Või on koolipäev olnud liiga kurnav?Ivo proovib neid äratada. “IT ei ole ainult programmeerimine, läheneda võib nii tehnoloogia- kui rollipõhiselt. IT-s töötamiseks ei pea olema IT-mees,” proovib ta kohe alguses eelarvamuste lõhkumisega tähelepanu saavutada. Veidi aja pärast lendab saali paar T-särki neile, kes tõestavad kontrollküsimusele vastates, et nad on eelnevat juttu ikka kuulanud. See töötab.

“Valige valdkond, otsige, pakkuge ennast ise välja, õppige, teile tulevad ise võimalused kätte,” proovib Ivo publikut veenda. “Reaalsus on see, et kohtadele pole konkurss, vaid inimesi otsitakse.

”See tekitab mõningast elevust. Ohoo, keegi ajab mind ise palka pakkudes taga! OK, aga pole veel ikka kindel, kas maksab ennast selle nimel liigutada, võib-olla on see mööduv puudujääk. Noor tahab ikka teada, kas maksab rabelema hakata. Palju siis neid IT-mehi, või IT-sektoris töötavaid inimesi vaja on?“Erinevatel hinnangutel on Eestist 500–2300 inimest puudu. Ütleme, et umbes 2000 Eestis. Lisaks 20 000–40 000 Skandinaavias,” ütleb Ivo. “Need inimesed võiks kohe täna tööle saada. Mitukümmend koolitäit...”

Koolikell teatab tunni lõppemisest ja kuna linnuke on kirjas, siis kümmekond noort laseb jalga. “Kas peale kooli saab ikka erialast tööd? Või oled kõrgharidusega

koristaja?” kostab järgmine küsimus, mis näitab, et umbusk pole veel kadunud.

“90% inimestest saab kindlasti tööd,” lubab Ivo. Esireast sekkuvad oma esinemisjärge ootavad TTÜ IT-tudengid: “Meie kursustelt ei tööta ainult üks inimene IT-alal. Kooli ei jõua veel lõpetadagi, pakkumisi sajab uksest ja aknast.” Siis tuleb standardküsimus: “Palju IT tüdrukuid huvitab?” Ivo: “On valdkondi, kus naised on eelistatumad. Naised on kannatlikumad ja edukamad seal, kus on vaja teadmisi edasi anda teistele inimestele.” Küsimus: “Kui kähku IT-ga Eestis miljonäriks saab?” Ivo: “Sõltub, kui palju sa oled valmis aega pühendama. Kui mõtled midagi uut välja, siis juhtub see päris ruttu.”

Nüüd on tudengite kord noorte silmi avada. Jaak Jurtom ja Margit Turro käivad Tallinna Tehnikaülikoolis. Margit õpib viimast aastat arvuti- ja süsteemitehnikat. “Eelnev kokkupuude arvutitega oli null,” tunnistab ta julgelt. “Olin näinud Wordi ja Excelit.” Nüüd aga ei lasta rahulikult õppida, sest näiteks sel aastal on ta saanud tööpakkumisi viiest firmast. On siis uskmatust nii raske murda või on põhjus muus, aga kobinal lahkub veel kümmekond noort.

Jaak on ise sellesama Haapsalu Gümnaasiumi vilistlane ja õpib viimast aastat telekommunikatsiooni. “Õpetaja Tuisk ütles küll, et Jaak, ära sina endale patsi kasvata,” meenutab ta kooliaega. Läks aga teisiti, nüüd on ta ikkagi patsiga poiste parteis, kuigi soeng on endiselt akuraat. “Haapsalu Gümnaasiumi matemaatikaeksamite tasemega ei pea sisseastumist kartma,” julgustab ta veel.

Jutt jätta ja jooksma!

Sellega on ametlik osa läbi ning esile palutakse astuda meeskondadel, kes hakkavad osa võtma seikluslikukst SMS-mängust. Mida aga pole, on meeskonnad. Õnneks moodustuvad need saali alles jäänud noortest ilma suurema vaevata.

Edasist on väga raske jälgida ja kirjeldada, sest peale instruktsioone tormavad võistkonnad mööda koolimaja laiali. Saali jääb helendama projektor, mis kuvab linale võistluse hetkeseisu.

Mängu sisu on lühidalt järgmine: igal meeskonnal on mobiiltelefon ja lünklik küsimustik paberilehel. Kui ühe ülesande lahendus õigesti SMS-iga ära saadetud, tuleb telefoni uus lühisõnum, mis täidab järgmise küsimuse lünga ja teeb võimalikuks sellele vastuse otsimise. Ülesannete lahendamiseks on siin-seal abivahendid peidus, mis tuleb üles leida.

Meeskond “EMT” tormab, laenuks saadud GPS käes, õue mingit telefoninumbrit otsima. GPS vehib noolega siia-sinna ja püüab esmalt aru saada, kus ta asub.

Asjaosalised ei malda aga oodata ja leiavad kohe välisukse kõrval asuvalt klassiaknalt Falcki kleepsu numbriga 1911. SMS vastusega teele ja tuppa tagasi! Ootamatult saabub teade – “Vale vastus”! Tagasi õue! Nüüd võetakse orienteerumine tõsisemalt ette. Lühikeste sööstudega jõutakse lõpuks paarsada meetrit eemale tänava äärde, kus kõrgub hiigelplakat Ekspress Hotline’i reklaamiga. “1182” annab lõpuks järgmise küsimuse lünka vajalikud sõnad.

Samal ajal sebivad koolimajas ühes kinnises klassiruumis mingi teise meeskonna liikmed. Üks neist juhib meile juba tuttavat kaugjuhitavat mänguautot. Otseülekanne auto katuselt on ekraanil, auto ise kuskil koolimaja koridoris. Tahvlile joonistatud kaardi järgi tuleb autoga üles leida paberitükk, millel selle ülesande õige vastus. Hoogsa kihutamise käigus sõidetakse autoga raadiosaatja levialast välja...

Muutus siiski toimub

Koristajatel, keda on koridorides ootamatult palju, on raske pärastlõuna. “Ei no mina küll ei taha, et siin praegu jooksma hakatakse!” deklareeris üks neist, kui meeskonnad mõne aja eest saalist laiali joostes SMS-mängu alustasid. Nüüd on nad kõik alistunud, kuid täis sisemist rahulolematust.

Üks ülesanne toob meeskondi järjest aulasse, kus otsitakse meeleheitlikult klaviatuurinuppe. Kui nupud koos, saadakse kätte järgmine küsimus. Küsimus käib Cisco Eesti juhi Endo Viirese kohta ja vastuse sellele leiaks ka muide ühest eelmise aasta Arvutimaailmast. Noorte jaoks on vastus peidetud ühte arvutisse.

Kell 16.30 näitab projektoripilt, et võistkond “Datel” on lahendanud viimase ülesande ja saavutanud võidu. Saali laekuvad võistlejad on hoopis teisest puust, kui veel mõne aja eest elutute pilkudega saalitoolidel tiksunud tuimad tükid. Päev on päästetud.

- Tegijad